

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-512

21.5.2021

Frende Skadeforsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Uriktige opplysninger om tidligere skader? – fal. §§ 4-11, 4-14 og 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede meldte til selskapet den 6.7.17 at det hadde oppstått skader på hans bolig etter sprengningsarbeider på naboeiendommen. I forkant av sprengningsarbeidene hadde tiltakshaver hyret en takstmann til å foreta en vurdering av tilstanden på sikredes bolig. Takstmannen vurderte og fotograferte eiendommen den 4.5.17. Under befaring den 20.6.18 mente selskapet at sikrede hadde gitt uriktige opplysninger om hvilke skader som hadde oppstått som følge av sprengingen. Selskapet mente at flere av de skadene sikrede anførte hadde oppstått under sprengingen allerede var tilstede under takseringen gjort i forkant. Selskapet avslo kravet og sa opp forsikringsavtalen den 30.11.18 under henvisning til fal. § 8-1 fjerde og femte ledd. Selskapet anførte videre at det var identifikasjonsadgang mellom sikrede og hans sønn som hadde deltatt under noen av befaringene sammen med selskapet, slik at selskapet også kunne påberope uriktige opplysninger gitt av sønnen overfor sikrede. Sikrede bestred at det var gitt uriktige opplysninger. Sikrede anførte videre at sønnen ikke hadde fått fullmakt til å gi opplysninger på vegne av ham, og at selskapet uansett hadde reklamert for sent, jf. fal. § 4-14. Nemnda kom til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for sprengningsskader under bygningsforsikringen, og spørsmålet om selskapet er fri for ansvar og kan si opp avtalen pga. uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede kontaktet selskapet den 6.7.17 og meldte om at det hadde oppstått skader på hans bolig og garasje som følge av pågående sprengningsarbeider på naboeiendommen. Sikrede hadde også kontaktet selskapet i forkant av sprengningsarbeidene og bedt om anbefalinger.

Sprengningsarbeidene pågikk fra juli 2017 til januar 2018. Sikrede og hans ektefelle bodde ikke i boligen i denne perioden, men sikredes sønn med samboer bodde i en leid leilighet i underetasjen da sprengningen pågikk.

I forkant av sprengningsarbeidene hyret tiltakshaver en takstmann til å foreta en vurdering av tilstanden til sikredes bolig. Takstmannen vurderte og fotograferte eiendommen den 4.5.17.

Selskapets takstmann besiktiget eiendommen den 18.7.17. Det var sikredes sønn som var til stede under befaringen. I takstrapporten fremgår det blant annet at *"(a)llerde etter 9 salver ser man store skader på forsikringstaker sin eiendom og bolig"*. Det fremgår også av rapporten at bildene og vurderingen til takstmannen som besiktiget eiendommen før sprengningsarbeidene startet bør innhentes.

Det ble foretatt en ny befaring på eiendommen den 4.1.18. Tilstede under befaringen var sikredes sønn og to takstmenn på vegne av selskapet. Rapporten konkluderer med følgende:

Det er takstmanns konklusjon at skadene på garasjen til forsikringstaker har en direkte årsakssammenheng mellom skadene og rystelser fra to spesifikke sprengningssalver, salve 1 og 2 den 6/7-2017.

Når det gjelder skadene på bolighuset, er det takstmanns konklusjon at det ikke er direkte årsakssammenheng mellom skader og utført sprengning.

Selskapet innhentet først bildene og tilstandsrapporten som ble opprettet i forkant av sprengningsarbeidene den 25.4.18.

Det ble avholdt ny befaring i sikredes bolig den 20.6.18, med deltagelse av bl.a. sikrede og takstmannen. Det fremgår av rapporten at det ble besluttet å gå igjennom boligen på nytt, og at sikrede fikk i "*...oppgave å vise oss nye skader i boligen*". Ifølge rapporten påpekte sikrede 43 skader/avvik som hadde oppstått eller blitt forverret i forbindelse med sprengingen.

Selskapets utreder avholdt samtale med sikrede den 26.7.18. Sikredes ektefelle og datter var også tilstede under samtalen. Det fremgår av utreders rapport at sikrede blant annet forklarte følgende:

De har ikke helt oversikt over om de har tatt bilder etter hver skade som har oppstått i huset. Ft mener at alle 43 skadene han viste til under befaringen 20.6.18 er riktig. Dette er alle nye skader påført huset under de mange sprengningene som har skjedd i byggeperioden på nabotomten.

De skal sette seg ned å gå gjennom rapporten etter befaringen 20.6.18 slik at en er helt sikker på hva som er nye skader og hva som er gamle skader.

Sikrede fikk referatet til gjennomlesning. I brev av 12.9.18 godkjente sikrede i det vesentlige innholdet, med enkelte korrigeringer.

Selskapets utreder avholdt en ny samtale med sikrede den 9.10.18 hvor bildene tatt i forkant av sprengningsarbeidene ble gjennomgått og sammenlignet med bildene tatt ved befaringen 20.6.18.

Sikrede fikk også dette referatet til gjennomlesning, og sikrede bestred i hovedsak innholdet i rapporten i sitt brev av 25.10.18:

Vi har lest gjennom rapporten din og må innrømme at vi ikke kan kjenne oss igjen eller godkjenne det du skriver. Der er så mange feil og feile fortolkninger og feile beskrivelser i rapporten som vi ikke kan finne oss i.

Du sitter og vurderer små bilder som du forstørrer MANGE MANGE GANGER på en STOR skjerm. På de opprinnelige bildene er det kanskje ikke så lett å se de små detaljene det tross alt er snakk om, men oppblåst er de meget lett å få øye på. Husk at når vi ser i huset på slike ting, så ser vi en sprekk eller annet som den lille eller store ting den er i naturlig målestokk, og ikke forstørret til kjempeformat. Derfor er ikke disse sammenligningene relevante. Øyet vårt ser ikke de store forstørrelsene, men originalene som kan være vanskelig å få riktig inntrykk av og kan stå for misforståelser.

Vi har gjort det klinkende klart fra første stund, at vi har vært borte fra eiendommen i over ett år, mens disse ødeleggelsene har pågått. Vi har ingen forutsetninger til å uttale oss om hvordan eller når de forskjellige skadene inntraff. Vi har også sagt at disse "kosmetiske" skadene ikke er det vi er mest opptatt av. Når vår eiendom har vært gjennom denne HÆRVERKSBEHANDLINGEN over nesten 9 måneder så er det klart at der oppstår også kosmetiske skader. Å ta utgangspunkt i en befaring fra 2018, ett år etter at tingene skjedde, er heller ikke relevant. Du har totalt oversett K2s rapport fra 2017 når skadene inntraff. Jeg sendte deg 12. okt. i år, rapport fra Når vi snakket sammen i går hadde du ennå ikke tatt rapporten ut til gjennomlesning. ... var tross alt en meget viktig del av befaringen i 2018. Når vi forlot huset 5.mai 2017 så var det i forvisning om at ... hadde full kontroll over tingene, og vi skulle ikke bekymre oss.

Vi forlot en eiendom i meget god forfatning. Du har sikkert registrert at både (S), (K) og (H) har bemerket at eiendommen er meget velholdt.

Når vi kommer hjem, blir spurt av takstmenn om vi har sett den eller den skaden. Når vi ikke kan erindre å ha sett skaden før, så er det naturlig å anta at den skyldes prøvelsene vår eiendom har blitt utsatt for.

Vi har ikke på noe tidspunkt insistert på at dette er noe Frende skal være ansvarlig for hvis ikke det kan dokumenteres.

....

Selskapet besluttet den 30.11.18 å avslå erstatning og si opp forsikringsavtalen under henvisning til at sikrede og hans sønn hadde gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd. Selskapet var av den oppfatning av at flere av skadene sikrede hadde opplyst hadde oppstått i forbindelse med sprengingen, kunne ses på bildene tatt ved befaringen i mai 2017. Selskapet viste til at sikrede hadde deltatt på befaringen, og at det derfor var helt usannsynlig at sikrede ikke skulle ha kunnskap om disse skadene. Selskapet mente at sikrede kunne identifiseres med sin sønn, og at sønnen hadde opptrådt som sikredes fullmektig under skadeoppgjøret.

Subsidiært anførte selskapet at det ikke var dokumentert en tilstrekkelig årsakssammenheng mellom sprengningsarbeidene og skadene.

Sikrede rekvirerte deretter Ing. V. til å "... gjennomføre en objektiv og faglig vurdering om antatte konsekvenser for (sikredes) bolig som følge av sprengningsarbeider på naboeiendommen (L. Veien), i tillegg faglig vurdering av gjennomførte sprengningsarbeider og eventuelle avvik ved planlegging og utførelse av sprengningsarbeidet, samt vurdering av skadeomfang".

Rapporten datert 21.2.20 konkluderer blant annet med:

Det undres hvorfor utslagssalve er så pass tett opptil garasje. Måler på garasje står for nærme de første salvene og dette er årsak til de høye rystelser. Disse i kombinasjon med bakkbryting i berg og noe slepper medfører løft i garasjekonstruksjon og dermed tilstøtende skader. I tillegg er konstruksjonen fundamentert direkte på berg (såle) med kun knappe et par meter fra salven.

...

Det er heller ikke gitt at høyere verdier av en fastsatt grenseverdi automatisk fører til skader. Normalt skal et bolighus tåle mye rystelser, men sted vise forhold, avstand, varighet av sprengningsarbeid, konstruksjonsmessige prinsipper og utførelse kan allikevel gi tilhøve til skader. Det største risiko er som dokumentert avstand

Basert på dokumentasjon fremlagt m.h.t forhåndsregistrering er det ingen dokumentasjon fremlagt undertegnede som tilsier at takstmann ... har utarbeidet en helhetlig forhåndsregistrering, og som eventuelt kunne avdekket den usikkerhet som her oppstår m.h.t setningsrelaterte skader i stue og på kjøkken og forhold ved septiktank. Det er lett å oppdage disse skader når en passerer gulvet, og en takstmann eller fagmann vil ikke kunne la være å fange opp disse skjevhetene i gulvet, for deretter å beskrive dem i en rapport, dersom de var tilstede før sprengningsarbeidet startet. Bruk av laser og høydemåling ville gitt en god beskrivelse av forholdet. Når skadelidte og andre familiemedlemmer helt bestemt mener at disse skader ikke er registrert tidligere, så kan man vanskelig avfeie dem, men man kan sannsynliggjøre årsak dersom det ikke skyldes sprengningsarbeid. Undertegnede registrerer synk i gulvet i stuen der bæring for utstikk er en tre søyle som igjen bærer en limtredrager og der tre søyle er fundamentert på en såle, som igjen står på løsmasser som er oppfylt inntil en forstøtningsmur, som en ser vise skjevheter i. Selvsagt kan denne over tid ha fått setninger som igjen kan skyldes dårlig oppbygning av masser, men da ville en også ha oppdaget dette underveis. En oppbygning med klosser under svill kan også ha sklidd ut eller blitt forringet underveis. Det er sjeldent at rystelser direkte utløser setninger i løsmasser, men med kort avstand og store utslag og lang varighet av sprengningsarbeid kan dette allikevel inntreffe. Undertegnede mener derfor det er viktig å sette ut setningsbolter som inn måles over ½ års periode på kjøkkenside og på stueside, for å være sikker på at ikke det fortsatt er bevegelser i grunnen. Videre bør kledningsbord avdekkes for å kunne inspisere oppbygning av konstruksjoner.

...

Undertegnede vurderer det som høyst sannsynlig at skader på garasje og rekkverk m.v utvendig er en direkte årsakssammenheng med sprengningsarbeidet til (T). Skjevheter i stue, kjøkken og forhold ved septiktank er noe mer usikkert, men ettersom forhåndsregistreringen ikke fanger opp disse skjevheter og omtales i rapport, er det å betrakte at disse antatt kan ha oppstått i ettertid. Det er nærmest umulig for en fagmann å ikke skulle oppdage dem under en forhåndsregistrering, men dersom man ikke beveger seg i området der det har inntruffet vil det selvsagt ikke oppdages.

Deler av dokumentasjon av sprengningsarbeidet er mangelfullt, og det stilles spørsmålstegn til når føring av salveprotokoller er utført

Sikrede krever dekning for skade på boligen og anfører at skade som følge av sprengning er omfattet av forsikringen. Rapporten av 21.2.20 indikerer at det er fullt mulig at boligen er påført skader i bærende/skjulte konstruksjoner. Rapporten avdekker også vesentlige feil ved både sprengingsentreprenørens planlegging av utførelsen i seg selv, og dokumentasjonen for utført sprenging.

Sikrede avviser at han har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger under skadeoppgjøret. Sikrede har uoppfordret opplyst om rapporten utarbeidet før sprengningsarbeidene tok til, og oppfordret selskapet til å innhente denne. Bildene i denne rapporten må derfor anses som opplysninger gitt av sikrede. Sikrede ønsket også at selskapet skulle befare eiendommen før sprengningsarbeidene startet.

I det tilfellet sikredes påvisninger eller uttalelser skulle inneholde faktafeil, er slike feil under enhver omstendighet avhjulpet ved henvisning til denne rapporten. Når selskapet allerede er kjent med "korrekte" fakta mht. tidligere skader, må selskapet også være avskåret fra å påberope eventuelle uriktige opplysninger fra sikrede.

Det er ingen indikasjon på at sikrede bevisst ga gale opplysninger om skadene. Sikrede var lenge borte fra boligen, og det er derfor ikke unaturlig at han kunne oppfatte situasjonen feil. Det er heller ingen indikasjoner på at sikrede visste eller måtte forstå at eventuelle faktafeil fra hans side, kunne medføre en uberettiget erstatning, all den tid han hadde oppfordret selskapet til å innhente rapporten.

Sikrede ble ikke foreholdt at hans opplysninger var annerledes enn det bildene tatt før sprengingene viste. Sikrede fikk dermed ikke anledning til å korrigere eller presisere sin egen oppfatning om de faktiske forhold. Sikrede ble heller ikke informert om konsekvensene av å gi uriktige opplysninger i henhold til fal. § 8-1 fjerde ledd i samtalene med selskapet.

Sønnen er utenfor kretsen av personer som kan identifiseres med sikrede etter fal. § 4-11. Sønnen har heller ikke opptrådt som sikredes fullmektig under skadeoppgjøret. Sønnen har ikke fått noen fullmakt fra sikrede, og sønnen har kun gitt uttrykk for sin syn på saken.

Selskapet har uansett reklamert for sent, jf. fal. § 4-14. Avslaget er først gitt fem måneder og 13 dager etter at saken var meldt til utreder, og er dermed ikke gitt "uten ugrunnet opphold".

Selskapet avviser ansvar og sier opp forsikringen og anfører at sikrede uredelig har brutt opplysningsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede og sønnen ga uriktige opplysninger om hvilke skader som oppsto i forbindelse med sprengingen. Sikrede må kunne identifiseres med sønnen. Sønnen ble bedt om å gjennomføre den første befaringen av huset i juli 2017. Sønnen deltok sammen med sikrede på befaringen 20.6.18 og pekte ut skader. Sønnen opptrådte således som representant for sikrede.

Selskapet mener sikrede bevisst gav uriktige opplysninger om skadeomfanget under befaringen 20.6.18 i et forsøk på å få gamle skader dekket under forsikringen. Sikrede og sønnen deltok på en grundig befaring av eiendommen sammen med takstmann i mai 2017, hvor de aktuelle forholdene ble påpekt og dokumentert. Flere av forholdene ble grundig diskutert under befaringen, og sikrede gav uttrykk for å ha kunnskap om hvorfor slike skader/sprekker oppstår naturlig i hus. Det fremstår derfor helt usannsynlig at både sikrede og sønnen skal ha glemt at alle de aktuelle forholdene forelå forut for sprengningsarbeidene. Det er dessuten påfallende at sikrede forsøkte å

bagatellisere gamle skader under befaringen i mai 2017, som nå likevel kreves dekket under forsikringen.

Bildene tatt under befaringen i mai 2017 kan ikke anses som gitt av sikrede, og disse kan ikke avhjelpe eventuelle uriktige opplysninger gitt av sikrede. Selv om selskapet ble gjort kjent med denne befaringen, endrer ikke det faktum at sikrede plikter å gi selskapet korrekte opplysninger om skadeomfang.

Hadde selskapet lagt til grunn sikredes og sønnens opplysninger i skadeoppgjøret, ville sikrede mottatt en uberettiget erstatning. Det må legges til grunn at sikrede forstod at de uriktige/ufullstendige opplysningene kunne medføre en uberettiget erstatning.

Uansett er det ikke dokumentert en årsakssammenheng mellom skadene i boligen og sprengningsarbeidene som ble utført høsten 2017. Det er sikrede som har bevisbyrden for at det foreligger et forsikringstilfelle, og omfanget av dette. Rapporten av 21.2.20 konkluderer ikke vedrørende årsakssammenheng for innvendige skader.

Selskapet har reklamert tidsnok, jf. fal. § 4-14. Friststart var i juni 2018 når selskapet fikk mistanke om at sikrede gav uriktige opplysninger under befaringen 20.6.18. Saken har vært under kontinuerlig utredning frem til avslaget 30.11.20. Avslaget er derfor gitt "uten ugrunnet opphold".

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er uten ansvar og kan si opp forsikringen etter fal. § 8-1 fjerde ledd, herunder om det er reklamert i rett tid etter fal. § 4-14.

Nemnda mener denne saken reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål", jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

Saken reiser hovedsakelig spørsmål om sikrede har gitt uriktige opplysninger om hvilke skader som har oppstått i forbindelse med sprengningsarbeidene på naboeiendommen. Partene synes å være uenig om hva som faktisk ble gitt av opplysninger under befaringer og i samtaler. Både spørsmålet om hvilke opplysninger sikrede ga og hvilken betydning eventuelle uriktige opplysninger kunne fått for erstatningsoppgjøret, bør belyses ved muntlige forklaringer fra sikrede og sakkyndige under en hovedforhandling. Også spørsmålet om sikredes sønn har opptrådt som hans fullmektig bør avklares nærmere ved muntlige forklaringer fra sønnen og sikrede. Spørsmålet om selskapet har reklamert tidsnok er knyttet til det materielle spørsmålet og bør derfor avgjøres sammen med dette.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).